
ИСАБЕКОВА М.И.*Ж.Баласагын атындагы КУУ***МЕН ОКУГАН ЖАНА ЭМГЕКТЕНГЕН ТАРЫХ
ЖАНА ЧӨЛКӨМ ТААНУУ ФАКУЛЬТЕТИ**

Кыргыз элинин сабаттуулугун жогорулатуу жана маданий революцияны ийгиликтүү ишке ашыруу максатында 1931-жылы республикадагы биринчи жогорку окуу жайы болгон Кыргызстан Мамлекеттик педагогикалык институту ачылган. Республикабызда андан ары илимдин – техниканын, сабаттуулуктун өсүшүнүн негизинде СССР министрлер Советинин 24 май 1951 – жылдагы токтомуна байланыштуу, педагогикалык институттун базасында Кыргыз Мамлекеттик университети ачылган жана республикадагы кийинки пайда болгон ЖОЖ нын alma mater и болгон. Ал эми бизди окутуп, билим тарбия берген жана биз эмгектенип жаткан тарых факультети пединституттун базасында 1934-жылы коомдук илимдер факультетинин ордуна тарыхчы мугалимдерди жана илимий-педагогикалык кадрларды даярдоо максатында негизделген.

Тарых факультетинин түптөлүшүнө борбордун жогорку окуу жайларынан атайын РСФСРдын эл агартуу болумунун жолдомосу менен (1933-1937 жж.) келишкен жубайлар Б.М. Зима, А.Г. Зима, Г.Т. Зайцев, Н.А. Чубуков, Г.Е. Феодоров ж.б. чон көмөк көрсөтүшкөн. 1948 – жылдан тартып Орто Азия Мамлекеттик университетинин бүтүрүүчүлөрү В.М.Петровец, А.А. Чукубаев тарых факультетинде эмгектене баштаган.

Мен өзүм 1962-1966 – жылдары Жалал-Абаддагы А.С.Пушкин атындагы педагогикалык училищаны артыкчылык диплому менен аяктагандан кийин, ошол эле Ж.Баласагын атындагы КУУ нун тарых жана чөлкөм таануу факультетине тапшырып, 1966-1971 –жылдары бул окуу жайын да артыкчылык диплому менен аяктап, факультеттин окумуштуулар кеңешинин чечими менен аспирантурада калтырылдым. Аспирантураны аяктагандан кийин 1974 – жылдын ноябрынан тартып, тарых факультетинин СССР тарых кафедрасында окутуучу, 1983 – жылдан тартып ага окутуучу, 1987-жылдан бүгүнкү күнгө чейин Азия жана Африка өлкөлөрүнүн тарыхы кафедрасынын доценти болуп иштеп келе жатамын

В.М. Петровец биздин 1 курска да СССР тарыхы сабагынан лекция окуп, А.О.Жолдошева ушул предмет боюнча семинардык сабактарды өтчү. Экөөсү тең абдан такшалган, билими терең, тарых илиминин докторлору, профессорлор - педагогдор эле. В.М. Петровец сабак ортолоп калганда баарыбызды тургузуп физзарядка да жасатчу. Негизги көңүлүбүздү билим алууга үндөп, кийиминер таза болсо болду, дайыма тамагынарга көңүл бургула, эч качан ачка жүрбөгүлө, студенттердин «кийгени жибек, ичкени кебек» дегендей болбой, студенттик мезгилде ден-соолугуна сактагыла, көп студенттер окууну бүтүргөнчө гастрит менен ооруп калышат. Акчанар артса театр, музейлерге баргыла, убактынар болсо, илимий, адабий китептерди көп окугула – деп бизге тарбиялоо жагынан да көп көңүл бурушчу. А.А. Чукбаев агай болсо 4–курста «Тарыхты окутуунун методикасы» деген предметти окутуп, бизди сабакты кандай өтүү керек, педагог кандай болуу керек деген маселелер менен тааныштырып, болочок кесибибизге багыт берди.

Биз окуган мезгилде факультетте СССР тарыхы (зав.каф. проф. А.Х. Хасанов), Кыргызстан тарыхы (зав.каф. проф. Б.М. Зима), Жалпы тарых (зав.каф. проф. А.А. Арзыматов), Тарыхты окутуунун методикасы (зав.каф. проф. А.А. Чукубаев), кафедралары бар болуп, факультеттин деканы проф. С.А. Аттокуров болчу. Анда биз - тарых факультетинин студенттери азыркы Киев жана Исанов көчөлөрүнүн кесилишиндеги, азыркы Юридикалык институттун корпусунда окуп, Белинский жана Жибек жолунун кесилишиндеги КУУ нун №4 жатаканасынын 4-5 кабаттарында жашачуубуз. Ал мезгилде бизди А.Х.Хасанов, В.М. Петровец, А.А. Арзыматов, Жолдошева А.О., Г.А. Мохова, Б.Ч. Чокушев, О.К. Карабаев, С.А. Аттокуров, А.П. Тутлис, А.Т. Табалдиев, А.И. Идинов, К.М. Мамбеталиева, Р.Е. Дооронбекова, С.С. Искенова, Дж.С. Бактыгулов, М.Б. Джамгерчинов, А.Р. Рыскулов ж.б. агай-эжелер окутушчу. Алардын дээрлик көбүнүн илимий даражалары бар, илимдин кандидаттары жана докторлору. профессор жана доценттер эле. Агай-эжелер бизге лекция, семинардык сабактарды өтүү менен бирге, тарыхый булактар менен иштеп, аларды окуу керектигин айтып, К.Маркстын, Ф.Энгельстин, В.И.Лениндин эмгектеринен жана ар түрдүү тарыхый булактардан өз алдынча окуп, үйрөнүп, керектүү маалыматтарды таап, конспект жазуу ыкмаларын талыкпай үйрөтүшкөн.

Ал мезгилде студенттер менен мугалимдердин арасында өтө сый мамиледе болуп, агай-эжелерди абдан урматтап, сыйлачуубуз. Ар бир группада өзүнүн куратору болуп, кураторлоодо группанын ар бир студенти жөнүндө, анын ата-энеси социалдык абалы, окуудагы ийгиликтери, коомдук жумуштарга катышуусу жөнүндө толук информация болуп, өтө муктаж студенттерге стипендия берилип турчу. Күз мезгилинде окуу башталгандан кийин эле сентябрь-октябрь айларында түштүккө пахта тергенге барчуубуз. Пахтадан келгенден кийин сабактар бүтөөрү менен факультеттеги тарых кабинетинде же Университетти борбордук корпусундагы окуу залында (азыркы тарых музейинде) сабактарга даярданчуубуз. 2 курстан баштап Республикалык, ал мезгилдеги В.Г.Чернышевский атындагы республиканын Мамлекеттик (азыркы оспурумдор жана басма соз) китепканасынан даярдана баштадык. Биз окуганда бардык студенттер бюджеттик бөлүмдө окушчу, контракт бөлүмдөрү жок эле, сессияны начар тапшырып калса, стипендияга жетпей калышчу, ошондуктан бардыгы жакшы окуп, стипендия алганга аракет кылышчу.

Менин жана мен сыяктуу ошол мезгилдеги жаш мугалимдердин педагогдук кесибибиздин калыптанышына да, бизди окуткан агай-эжелердин салымы чон. КМУУ нун тарых факультетинде эмгектенип, коллега болуп иштеп жүргөндө да алардын илимий- педагогикалык тажрыйбасы чон көмөк көрсөттү. А.Х. Хасанович менин илимий жетекчим, кафедра башчым да эле. Ал агай студенттерди өз баласынан кем көрчү эмес, кафедранын чогулушу болгон сайын бизге да эскертип турчу - студенттердин сабакка катышканынын өзү эле үчкө татыктуу, эки койбой, аларга аяр мамиле жасап, сабагынарды жеткиликтүү денгээлде өткүлө, андыктан өзүнөрдүн билим жана методикалык денгээлинерди жогорлатууга аракет кылгыла – деп дайыма эскертип турчу. Ошону менен бирге агай улуттар аралык достук мамилелерге өзгөчө маани берип, башка улуттун өкүлдөрүнө дайыма сый-урмат менен мамиле жасап, алар менен достукта жашоого үндөчү. Өзүнүн студенттерге окуган лекцияларында да, жазган илимий эмгектеринде, макалаларында да бул проблемага өзгөчө көңүл бөлчү.

Биздин өздүк кесибибиздин такшалышына Университет тарабынан да ар дайым адистигибиз жогорлатуу боюнча курстарга МГУга, ЛГУга,

Казан университетине адистикти жогорлатуу курстарына жиберилген

туруусу, КМУУнун өзүндө уюшулган курстарга катышуубуз да чон көмөк көрсөтүүдө. Мен да 1979-жылы март-май айларында СССР Илимдер Академиясынын тарых институтунда илимий стажировкада, М.В. Ломоносов атындагы Москва университетинин тарых факультетинде (1980 - ж. январь - апрель; 1986-ж. февраль-май) адистикти жогорлатуу курсунда, Ленинград Мамлекеттик Университетинде (1990-ж. сентябрь) илимий стажировкада болдум, андан бери да өзүбүздүн Улуттук Университетте мугалимдердин кесибин жогорлатуу боюнча кыска мөөнөттүү курстарга бирге иштеген коллегаларым менен катышып илмдеги, техникадагы жанылыктар менен таанышып турабыз.

А.Х. Хасанов менин илимий жетекчим жана кафедра башчыбызда болчу. 2 курстан баштап, агайдын жетекчилигинде курстук иштерди жазып, илимий конференцияларга катышып жүрүп, 5- курста дипломдук ишке айланды, жана аспирантурада окуп жүргөндө ал проблема боюнча кандидаттык диссертация жаздым. 1982 жылы март айында Алма-Атада Казак Мамлекеттик университетинде «Кыргыз эмгекчи массаларын идеялык-саясий жактан тарбиялоо (1917-1937жж.)» деген темада кандидаттык диссертациямды коргоп, ал Москвадан ВАК тан 1983 ж. бекитилген эле.

Биздин устаздарыбыз үйрөтүп кеткендей жалпы тарых жана чөлкомтаануу факультетинин жаамааты жаш муундарды өз мекенин сүйүүгө, ошону менен кошо өз кесибин сүйүүгө жана улуу муундардын жолун жолдоп, коомубузду алга сүрөгөн билимдүү, илимдүү, патриот, өзүнүн эли-жери үчүн кызмат кылган жаштарды тарбиялап, окутуп билим уясынан учуруп чыгарууга аракет жасоодобуз.